

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

A fizikai munkások kenyér pótdagja

Budapest, december 30. A kenyér-jegy országos bevezetéséről intézkedő közellátási miniszeri rendelet meghatározza, hogy az egyes fejadagok szempontjából az ellátatlan lakosság hány csoportba oszlik. A rendelet az egyes munkanemek szerint osztályozza az ellátatlanokat és ezen az alapon három csoportot állít fel. Az első csoportba tartoznak a nehéz testi munkások, a másodikban a testi munkások, a harmadikban pedig mindazok, akik az első és második csoporton kívül maradnak. A terhes anyákat a terhesség negyedik hónapjától, a szoptatós anyákat pedig a szüléstől számított 9. hónap végéig kérelmükre a nehéz munkások részére megállapított fejadaggal látják el. A nehéz testi munkások, a testi munkások, továbbá a terhes és szoptatós anyák részére a magasabb fejadagot pótló utján szolgáltatja ki. A hatósági jegy ellenében kiszolgáltató fejadagot, valamint a pótló jegyre eső fejadagot a közellátási miniszer állapítja meg. Közérdekű munkák keretében (haditermelés, vasútépítés, kubikolás), valamint gyári üzemekben különösen nehéz testi munkát végző munkások élelmezésének javítására a közellátási kormánybiztos a közellátási miniszer hozzájárulásával a munka neve szerint járó fejadagon felül rendkívüli kenyér-, illetve kenyérlisztellátmányt engedélyez az illető vállalatnak.

Kik a nehéz testi munkások

A hivatalos lap keddi száma, amely a rendeletet közli, függelékben felsorolja azokat a foglalkozási ágakat, amelyeknek üzői a nehéz testi munkások részére járó kenyéradagot igényelhetik.

Általában nehéz testi munkának számít a teherhordó, a szállító és rakodómunkás. A mező- és erdőgazdaságban a földmunkás (kubikos), favágó, mész- és szénégető. Az iparban általában a gázgenerátoroknál dolgozó munkások, a kézi erővel dolgozó kazánfűtők, elektromos- és autogénhegesztők. Ide tartoznak a vas- és fémiparban a vas- és fémöntők, a kemencemunkások, a hengereszek, huzómunkások, a sajtológépek dolgozói, melegfűrésznél és melegollónál dolgozók, kézi és gépi kovácsok, önozók, horonyzók, darukezelők. Ide sorolja a rendelet az öntőket, olvasztókat, kalapácsvezetőket, nagy munkadarabokkal dolgozó sajtolókat és lyukasztókat, nehéz szerelő munkánál dolgozó lakatosokat, nehéz munkadarabokkal dolgozó esztergályozókat. A kő-, föld-, agyag- és üvegyiparban az agyag-, homok- és kavicsbányászok, kővágók, kőfaragók és köcsiszolók, téglavetők, téglák- és cserépsajtoló munkások, mindenféle kemencemunkások, üvegolvasztók, üvegfüvők. A faiparban a fahántolók, a ruházati iparban a gőzmosódákban alkalmazott vasalómunkások, a papíriparban a faaprítók, facsiszolók, köérdesítők, kemencemunkások. Az élelmezési és élvezeti cikkek gyártásánál a molnárok, vágók, szálami- és kolbászgyártó üzemek alkalmazottai, pékipari munkások, a vegyészeti iparban a lőszergyári munkások, a zúzó- és őrlőmunkások, a kénsavgyári munkások, klór és kéngyári munkások, koks- és kamráskemencéknél dolgozó munkások tarthatnak igényt a legnagyobb kenyérfejadagra, végül pedig az építőiparban a kőművesek, a beton- és vasbetonépítkezéseknél dolgozók, ácsok, ut- és mélyépítéseknek alkalmazott munkások, vasut- és hidépítő munkások, mélyfúró munkások, légnymásos szerszámoknál és kézikőgölgöknél alkalmazott munkások, süllyesztőszekrényben dolgozó munkások.

Tökéletes

tartós ondolás,

szép hajszínezés, egyéni arcápolás
Szántai kozmetikus fodrásznál
Dugonics-ter 11. Tel. 1491

Szeged város szegényei nyomában...

45 „városi szegény” vándorútja a tanyáról az „átmeneti” óvodába — Csak jövőre oldják meg a szegények elhelyezésének kérdését — 270 lakó a 130 férőhelyes szegényházban

(A Délmagyarország munkatársától) Több alkalommal beszámolt arról a Délmagyarország, hogy a város gondozásában lévő nincstelenek problémáját a beköszöntött tél miatt a lehető leggyorsabban igyekeznek megoldani. Ezt a munkát még a kora őszi hónapokban elkezdték, azóta folytak az egymást követő tanácskozások az összes illetékes tervek bevonásával. A tanácskozásokat az a tény szükségessé tette, hogy a város által a tanyákra kihelyezett szegények gondozását a tanyai lakosság továbbra nem vállalta a régi havi 15 pengős díjazásért. Azok a tanyai gazdák, akik annakidején vállalták a város felkérésére egy-egy szegény elhelyezését, ellátását és gondozását, a megváltozott körülmények miatt tovább nem képesek eleget tenni vállalt kötelezettségeiknek már csak azért, mert a szegénygondozásért járó juttatást a város nem volt hajlandó felelni.

Egyre-másra érkeztek a város vezetőségéhez a panaszok az őszi folyamán a szegények ellátása ügyében. A gazdák nem tudták annyi élelmet biztosítani a hozzájuk „beszított” szegényeknek, mint a múlt év folyamán, nem tudták a ruházatot sem pótolni, úgy, hogy a tél küszöbén igen sok szegény annyira lerongyolódott, hogy a fagyos földön mezítláb járt, vagy rongyokba, zsákdarabokba csavarta a lábát. Ilyen körülmények között maguk a gazdák kérték a várost, hogy intézkedjék a szegények visszatelepítésére, a városban történő elhelyezésére ügyben.

22 pengő szegénygondozásra

Ez volt a kora őszi helyzet a szegedi szegényügyben. Hogy miért fejlődtek idáig a dolgok, arra az adott némi magyarázatot, hogy a költségvetésbe előirányzott összeg nem bizonyult elegendőnek a megdrágult élet miatt a szegények ellátására. A számvevőség nem adhattott több pénzt, mint amennyit a belügyminiszeri jóváhagyás értelmében kiadhatott. Két, egyenként ötezer pengős tétel tavaszi és nyári kiutalása után az őszi időszakra mindössze 22.40 pengő maradt a város pénztárában a szegények ellátására. Ez az összeg éppen akkor állt rendelkezésre, amikor egyszerre rohanta meg a várost a szegényügy minden megoldásra és gyors intézkedésre váró problémája. Intézkedéseket kellett életbeléptetni a szegények ruházati ellátására, fogadtatítani kellett volna olyan intézkedéseket, amelyek a tanyára kihelyezett 45 nincstelen elhelyezését célzó táknál volna, gondoskodni kellett volna a szegények élelmiszerellátásáról. És mindezt a rendelkezésre álló 22.40 pengőből. Ez az elvi szempont természetesen a gyakorlatban másként fest, mert hiszen igénybe lehetett volna venni több pénzt, úgy, hogy ezt a kiutalást utólagos jelentés után hagyja jóvá a belügyminiszer. Az őszi első napjaiban megoldatlan maradt a szegényügy.

Megkezdődtek a beható tanácsko-

zások. Nyilvánvaló volt, hogy a tanyai szegényeket a városban kell elhelyezni. Ennek a kérdésnek megoldását azonban csaknem lehetetlenné tette az, hogy a városi szegényházban nemhogy egyetlen hely nem volt üres, hanem olyan túlszűfoltsg volt már az őszi elején, amilyenre alig van példa. Az eredetileg 130 férőhelyre berendezett szegényházban közel 270 szegényt helyeztek el szorosan egymás mellé és egymás fölé összerakott, hevenyészett férőhelyeken. Gondolni sem lehetett tehát arra, hogy a tanyákra kihelyezett szegényeket a városi szegényházban helyezték el. Az idő pedig egyre sürgette a várost, mert nemcsak a hideg beköszöntésével kellett számolni, hanem azzal is, hogy a tanyai gazdák — látva a város habozását, — beváltják azt az ígéretüket, hogy vonatra teszik a szegényeket.

A probléma megoldásába belekapcsolódott minden szociális célzatú hivatalos intézmény. Tekintettel azonban arra, hogy a szegényügy megoldása nem kis kiadási tételt jelent, gondoskodni kellett arról is, hogy a város megtalálja mindezt és minden tekintetben a fedezetet, ne hogy olyan minusz jelentkezzen, amelyet azután nem tud gyorsan és megfelelően pótolni. A bürokrácia gépezete lépett működésbe, hogy ezt a kérdést megoldja és tudvalévő, hogy minél több hivatal kapcsolódik bele valamilyen ügy elintézésébe, annál gyorsabban működnek a hetek. Az kétségtelen, hogy az ügyben eljáró hivatalok és személyek igyekeztek megtenni mindent a tekintetben, hogy a kérdés ne a bürokrácia útvesztőjében, hanem a gyors gyakorlati intézkedéseken át jusson megoldáshoz.

El nem fogadott javaslatok

Sajnos azonban, a hivatalos útat be kell tartani. Több javaslat került vesszendőbe, vagy jutott olyan helyre, ahol azután akta született belőle. Egyik ilyen — legkitűnőbb — javaslat az alsóközépponti egyházközség javaslata volt. Az egyházközség értesítette a várost, hogy hajlandó gyökeresen megoldani a szegénykérdést a következő megoldás alapján:

A város ad tiszoldas bérletet az egyházközségnek, amelyen az egyházközség felépít bizonyos számú szegény befogadására alkalmas épületet, amelynek építési költségei megoszlanának a város és az egyházközség között. A bérletet nem ingyen kívánja az egyházközség, hanem a megfelelő bérösszeget fizeti érte. Ezen a bérleten az egyházközség gazdálkodikna és foglalkoztatná azokat a szegényeket, akik még dolgozni tudnak. Ellátásukról, ruházatukról, s általában a gondozással kapcsolatos összes szükségletéről az egyházközség gondoskodna. Apácaik látnák el a szegénytelep gondozását.

Mindezt a várostól havi 25 pengőt kért egy-egy szegény után az egyházközség.

Ez a javaslat nyár óta fekszik

el a torony alatt. Láthatóan az egyetlen lehetséges megoldás. A város pénzügyi tekintetben is jól járna, mert hiszen jelenleg 40-44 pengőbe kerül a nincstelenek ellátása személyenként.

Az ügy megoldását a tisztai főorvosi hivatal is szorgalmazta. Vitéz dr. Tóth Béla tisztai főorvos jelentése szerint a szegényház, illetőleg az ezzel összefüggő szegénygondozó jelenlegi terjedelme nem elégséges arra, hogy elhelyezzék és gondozzák benne a város szegényeit. Ezért még a nyár folyamán megismételte azt a hosszú idő óta napirenden tartott javaslatát, hogy a város sürgősen bővíttesse ki melléképületeket, illetőleg toldalékok hozzáépítésével a szegényházat és a szegénygondozót. Ebben az ügyben az időközben beállott építőanyag-hozzáértési nehézségek és a beköszöntött tél jelentett akadályt. A hideg miatt ugyanis lehetetlen lenne most az építkezés még abban az esetben is, ha a városnak sikerülne gyorsan biztosítani és beszerezni a szükséges építőanyagokat.

45 szegény vándorútja

Ilyen előzmények után került sor karácsony előestéjén, 24-én arra, hogy a város vonatra ültette a tanyai szegényeket és beszállította a tanyáról a városba. 45 szegény vándorútja volt ez. Az elmúlt évben szállították ki őket a szegényházból a tanyákra, most pedig a tanyákról hozták be őket — de nem a szegényházba. A szegényházban nincs hely. Maradt az a kínálózó megoldás, hogy a Gyertyámos-utcai óvodában nyújtsanak átmenetileg otthont a szegényeknek. Az elv az, hogy ez az óvoda úgysem alkalmas óvodai célokra. Szegényháznak viszont nem jó. Kérdés, hogy akkor miért helyezik el benne a szegényeket? Ez a szükségmegoldás csak mint átmeneti állapot szerepelhet a valószínűleg úgy is szerepel, mert a jövő évi költségvetésben már lényegesen nagyobb tételt állítottak be a város költségvetésébe a szegénykérdés megoldására. Ebből a pénzből a népruházati akcióba belekapcsolódva igyekszik a város megoldani a szegények ruházati problémáját, ugyanakkor pedig megteszi a lépéseket végre az irányban is, hogy a beérkezett javaslatok végre tetté érjenek és a szegedi szegényügy megoldást nyerjen.

Mélyseges fájdalommal és összetört szívvel tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy drága jó imádtott férjem rövid, de súlyos betegség és a halotti szentiség ájtatos felvétele után folyó hó 30-án déli 12 órakor csendesen elhunyt.

Temetése csütörtökön d. u. 3 órakor a Gyevi-temető ravatalozójából.

Gyászolják még szülei, testvérei, sógorai, sógorinói és a kiterjedt rokonság.

Szeged, 1941. december 30.
ÖZV. BARY JÓZSEFNE